

Libris

Audrey Akoun

RO

Respect pentru oameni și cărți

Isabelle Pailleau

Învăță altfel

cu

PEDAGOGIA POZITIVĂ

Acasă și la școală,
(re)dați copiilor voștri gustul de a învăța

DPH

Audrey Akoun
Isabelle Pailleau

ÎNVAȚĂ ALTFEL CU PEDAGOGIA POZITIVĂ

Acasă și la școală, (re)dați
copiilor voștri gustul de a învăța

Prefață de Florence Seruan-Schreiber

Prefață.....	6
Mod de utilizare.....	8
Prolog.....	9
Introducere.....	12

ÎNVAȚAREA ÎN TOATE ETAPELE SALE..... 15

O SITUAȚIE NEATRĂGĂTOARE 16

O presiune descendentă	16
Reușită școlară cu orice preț	18

VÂNĂTOAREA DE MITURI 23

Mitul nr. 1: Dacă nu contribui cu ceva, nu capeți nimic.....	24
Mitul nr. 2: În familia noastră, suntem/nu suntem.....	27
Mitul nr. 3: Știu/Nu știu.....	28
Mitul nr. 4: Sunt as/slab; Îmi place/Nu-mi place.....	29
Mitul nr. 5: Pot face mai multe lucruri odată.....	29
Mitul nr. 6: Nu am memorie.....	32

A ÎNVĂȚA ÎNSEAMNĂ...? 34

A învăța înseamnă a descoperi	34
A învăța înseamnă a trăi alături de ceilalți	38
A învăța înseamnă a învăța cu mintea	40
A învăța înseamnă a învăța cu inima	42
A învăța înseamnă a învăța cu tot corpul.....	43

A ÎNVĂȚA PRIN METODA MINTE, INIMĂ ȘI CORP..... 45

PREGĂTIREA MINȚII PENTRU A ÎNVĂȚA 46

A învăța, de acord, dar cum?.....	46
Diferite profiluri de învățare.....	53
Dezvoltarea atenției și a concentrării	62

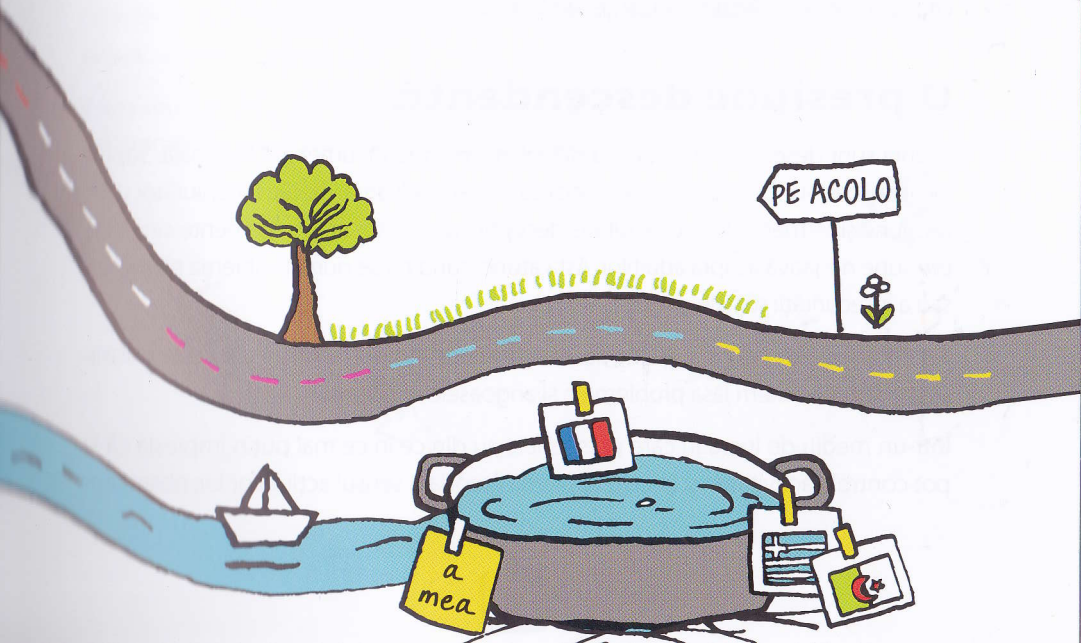
Organizarea și programarea minții	68
Instalarea rutinelor	70
PREGĂTIREA INIMII PENTRU A ÎNVĂȚA.....	76
Rolul fundamental al emoțiilor	77
Încrederea în sine și motivarea	83
Soluții pentru favorizarea încrederii în sine.....	94
PREGĂTIREA CORPULUI PENTRU A ÎNVĂȚA	104
Minte sănătoasă în corp sănătos	104
Relaxare pentru a învăța	108
Mă mișc, deci învăț.....	113
SOCRATE, ARISTOTEL, MIND MAPPING ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI	119
MICUL SOCRATE AVEA DREPTATE	120
Arta de a naște spirite	120
Un creier eferuescent și arborescent.....	130
MICUL ARISTOTEL DESENEAZĂ ARBORI	137
Tehnica Mind Mapping în serviciul Pedagogiei pozitive®	138
Mind Mapping aplicată.....	149
PEDAGOGIA POZITIVĂ® LA ȘCOALĂ, ESTE POSIBIL	172
Veronica și hărțile.....	172
Vincent și lapbookurile.....	177
Concluzie	183
Glosar	185
Exerciții și cazuri practice	187
Mulțumiri	188
Bibliografie	191

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Prima parte

ÎNVĂȚAREA ÎN TOATE ETAPELE SALE

NEATRĂGĂTOARE

- Un sistem de presiune descendentă ale cărui consecințe le suportăm cu toții.
- Reușita școlară pe primul loc în preocupările părinților.
- Această reușită școlară are un preț.

Întâlnim din ce în ce mai mulți părinți angoasați în ceea ce privește viitorul copiilor lor. Și mai rău încă, noi constatăm că cererile de consultații se referă la copii din ce în ce mai mici, câteodată chiar de grădiniță! Nu au fost rare cazurile când am auzit părinți complet înnebuniți și dezarmați deoarece copilul lor de clasa I nu știe să citească cursiv în preajma vacanței de Crăciun.

O presiune descendentă

Părinții sunt deseori confrunțați cu dificultăți crescute în lumea profesională. Supra-încărcări de muncă, organizarea muncii câteodată delirantă, mediu înconjurător ostil, presiune și termene pentru rezultate, decepții etc., iată tot atâtea elemente care pun presiune negativă asupra adulților. Asta atunci când nu se pune problema șomajului sau a insecurității sociale...

Adulții aduc, în mod inconștient, această presiune în sfera familială. Căci este o iluzie să credem că putem lăsa problemele și angoasele în fața ușii!

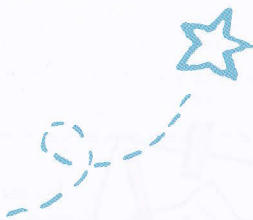
Într-un mediu de lucru în care persoanele au din ce în ce mai puțin impresia că-și pot controla activitatea și în care își pierd câteodată sensul acțiunilor lor, observăm

că acest control se răsfrânge asupra sferei private, presând exact asupra muncii școlare a copiilor și asupra unei așteptări crescute de reușită din partea acestora.

Și pedagogii se supun acestei presiuni descendente. Ei sunt investiți de societate și de părinți cu o misiune, vai cât de dificilă!, aceea de a ajuta elevii să-și dobândească cunoștințele și competențele care le vor permite să se integreze profesional la sfârșitul procesului de învățare, după maxim 20 de ani, proces care durează de la grădiniță până la diploma de final de studii. Pedagogii se supun acestei presiuni descendente din dublă perspectivă, atât profesională, cât și personală. În calitate de profesioniști mai întâi, din cauza responsabilității enorme care le apasă pe umeri, din cauza claselor supraîncărcate și din cauza lipsei de mijloace materiale. Apoi în plan personal, întrucât reușita sau eșecul elevilor vine să atingă coarda cea mai profundă a încrederii în capacitatea lor de a educa.

Noi regăsim aceleași elemente de presiune transpuse în învățarea școlară: supraîncărcarea de muncă sau de activități, obligația de a avea rezultate bune, rapiditatea procesării cunoștințelor, perfecționismul etc. Această presiune descendentă are un efect pervers: ea creează părinților așteptări nemăsurate față de copiii lor adorați, care devin deja obiecte ale suferințelor și ale neliniștilor părintești în cazul în care nu satisfac aceste exigențe.

V-am anunțat deja că este vorba despre o situație nu prea plăcută, nu-i așa? Bine, vreți totuși să continuați? Foarte bine, am pornit!

Respect p Reușită școlară ocupă primul loc în preocupările părinților.

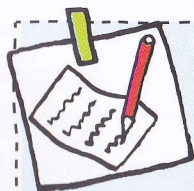

Pe mama nu o interesează decât notele.

Fanny, de 17 ani, vine la consultație cu mama ei. După un prim semestru foarte dificil pentru ea din punct de vedere psihologic, face doi ani într-un an la STIDD (Științele și Tehnologia Industriei și a Dezvoltării Durabile), pentru că dorește să devină arhitect. Reuniune de criză la vârf în cabinet, căci Fanny așteaptă să împlinească 18 ani pentru a pleca de acasă, deoarece nu mai suportă disputele interminabile cu mama ei. Când noi o întrebăm pe Fanny ce o enervează cel mai mult, ea răspunde: „Da, păi nu mai pot, doar un lucru o interesează: școala și notele mele, eu nu o interesez nici cât un r...”. Când o întrebăm pe mamă, ea își recunoaște neliniștea și angoasele în ceea ce privește viitorul fiicei sale, care studiază doi ani într-un an, precizează ea, și din această cauză controlează, verifică și pune presiune asupra rezultatelor școlare. Mama deplânge, la rândul ei, faptul că problema școlară captează tot interesul în relația lor, în detrimentul unei complicități mamă-fică.

Situația lui Fanny și a mamei sale nu constituie un caz izolat, departe de asta. Nu trece o zi fără să nu auzim vorbindu-se despre aceste preocupări în timpul programului la cabinet.

Ce corespunde acestei reușite școlare atât de dorite? Pentru a încerca să răspundem la această întrebare, rezolvați exercițiile care urmează.

Mic exercițiu de făcut în familie (bineînțeles, în funcție de vârsta copilului)

Ce diferență faceți între a reuși în viață și o viață reușită?
Aveți două ore la dispoziție și nu copiați de la vecin (glumă).

Al doilea mic exercițiu de făcut în familie (bineînțeles, în funcție de vârsta copilului)

Reușita școlară este proporțională cu inteligența?

Cum se poate măsura această reușită? Prin note sau prin îmbogățirea cunoștințelor și prin plăcerea lucrului?

Aveți la dispoziție două ore. Este inutil să vă prefaceți că lucrați. Vă ținem sub observație (glumă bis).

Bine, vă lăsăm să vă gândiți și, oricum, veți găsi răspunsurile la aceste întrebări puțin mai departe în lucrarea noastră (dar în mod contrar cărților în care voi sunteți eroii, pentru a fi sigure că veți citi toată cartea, nu vă vom indica și la ce pagină).

Această reușită școlară are un preț. Ei bine, da, în viață orice lucru are prețul său (în afară doar de minunatele coliere de paste uscate de ziua mamelor, a căror valoare este inestimabilă). Reușita școlară nu face excepție.

★ Un cost financiar

Reușita școlară are un cost financiar. În 2011, Institutul Internațional de Planificare a Educației din cadrul UNESCO a publicat un studiu realizat de Mark Bray, intitulat „Umbra sistemului educativ”. În acest studiu, autorul dezvăluie că, în ciuda unei ușoare scăderi a activității în sectorul susținerii școlare private, datorate crizei din 2008, Franța rămâne una dintre campioanele susținerii școlare private în Europa, cu mai mult de 2 miliarde de euro ca cifră de afaceri. Vin apoi din urmă Germania (cu 1 miliard), Grecia de dinainte de criză (cu 950 de milioane), Spania și Italia ex aequo (cu 450 milioane).

Mark Bray indică faptul că statele din Europa de nord, printre care și Finlanda, „par cel mai puțin afectate de acest fenomen. Aceste țări asigură de fapt un serviciu de calitate în învățământul public, învățământ care pare să satisfacă din plin așteptările familiilor”. Veți înțelege de ce în capitolul 9, când vom vorbi despre utilizarea unor instrumente de învățare (vezi p. 172).

În sens invers, în Europa occidentală și mai ales în Franța, „competiția impusă de societate, cursa rezultatelor școlare, pregătirea intensivă la examene și presiunea transmisă familiilor, dar și copiilor, au contribuit la expansiunea unei educații paralele”.

Deși s-a efectuat o defiscalizare de 50% din sumele date de părinți, susținerea școlară rămâne un punct de luat în calcul în bugetul familiilor. Dar ce se întâmplă în cazul familiilor care nu au mijloace financiare?

În același timp, numărul cererilor de consultații la un specialist (ortofonist, pedopsihiatru, psiholog, psihomotrician, grafoterapeut) este în creștere.

Presiunea crescută în jurul reușitei școlare întărește în mintea părinților descumpăniți ideea că vor putea găsi o rețetă-miracol. La cel mai mic necaz observat, unii pedagogi îndreaptă din ce în ce mai mult părinții spre soluții exterioare școlii. „Poate va trebui să consultați...” este o frază care este fie pronunțată, fie indusă, încât părinții în căutare de soluții se grăbesc să facă o programare. Departate de noi ideea de a incrimina pedagogii. De fapt, dispariția rețelelor de ajutor (RASED) a contribuit la a-i lăsa dezarmați în fața soluțiilor interne.

Având în vedere cât cheltuim ca să te ajutăm, trebuie să ai note bune!

Alisa a venit la consultație însoțită de bunica ei, care o are în grijă miercuri. Noi urmărim nepoțica, căci este foarte stresată și se pierde cu firea în timpul testelor. În momentul în care plătește, bunica lansează un „Ei bine, nu-i ieftin! Pe timpul meu (expresie deseori folosită de persoanele trecute de o anumită vârstă) nu se trimiteau copiii la psiholog decât pentru probleme grave, și nu pentru povești de la școală...”

Suntem primele care recunoaștem acest fenomen actual. Așa cum am mai scris, de vreo zece ani încoace constatăm o creștere a cererilor de consultație pentru dificultățile legate direct sau indirect de munca școlară și care îi privește pe copiii cu vârste din ce în ce mai mici.

Vă atragem atenția asupra faptului că argumentarea creșterii prețului investit în reușita școlară a copiilor are ca efect pervers așteptarea unui rezultat al investiției. Îi auzim, din nefericire, foarte des pe părinții care le spun copiilor lor: „Având în vedere cât cheltuim pentru a te ajuta, trebuie să ai note bune și să reușești cu brio la examene”. Vai! Vai! Vai!

Scopul nostru nu este cel de culpabilizare a părinților care au spus sau au gândit asta. Ei nu sunt vinovați. Reacția lor nu este alta decât o consecință logică a per-versității sistemului care, de fapt, adaugă încă și mai multă presiune asupra lor și asupra copiilor lor.

★ Un cost psihic și somatic

Observăm că în cursa spre reușita școlară sunt antrenate și suferințe psihice și somatice. Cea mai mare parte a copiilor care vin la consultații pentru „o problemă de școală” prezintă unul sau mai multe dintre simptomele de mai jos:

☐ tulburări de somn	☐ teama de eșec
☐ tulburări de memorie	☐ TIC sau TOC
☐ inhibiție	☐ tulburări de comportament (agresivitate, tulburări alimentare)
☐ trac, emoții puternice	☐ comportamente deviante
☐ rău și dureri de tot felul	☐ depresie
☐ angoase diverse	

